

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237 1-1907 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРЕБРАННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ ПІД УРЯДОВУ КОНТРОЛЬ МОЖЕ ЗАПОБІГТИ СТРАЙКОВІ

Вашингтон, 4 травня. — З Шкагу наспіли вісті, що переговори між представниками залізничних братств і власниками залізничних підприємств при посередництві уряду в справі підвищення платні розбилися і нема вигляду на наладнання непорозуміння. З огляду, що залізничні братства заповіли на 11 травня загальний страйк на залізницях в цілій країні, в Білому Домі назрівала думка перебрати залізницю під уряду уряду на підставі закону з 1916 р. Коли б так сталося, тоді залізничні службовики не будуть мати право вийти на страйк, бо теоретично Злучені Держави ще не заклали міру з воюючими державами, а під час війни страйк на транспортних засобах заборонений. Заки президент рішився б на такий крок, він наперед покликав би на переговори до Білого Дому обидві сторони, які ведуть спір.

Планують загострення робітничого закону з огляду на страйки.

Конгресові провідники заalarmовані загрозой страйку на залізницях і в вугільних шахтах, промудують над загостренням постанов в теперішній робітничий закон в справі страйків під час крайньої необхідності. Додатково вилучили такі пункти: щоб додати поправку в закон, яка передбачувала обов'язкове мирове судництво на випадок спору між підприємствами й робітниками; щоб уряд міг перебрати під управу такі роди промислів, які є необхідні для правильного функціонування промислу; щоб проти робітничих юній застосувати закон про тресты, який тепер застосовується проти підприємств, коли вони концентрують свої сили на шкоду народу. Теж передбачують над цілковитою забороню страйків у промислах атомової сили.

ХОЧУТЬ ДАВАТИ ВОЯКАМ БОНУС ЗАМІСЦЬ ПЕРЕВОДИТИ ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ПОБІР

Вашингтон. У конгресі зголошено законопроект, який передбачує виплату бонусу воюючим добровольцям замість вводити обов'язковий побір рекрута. Бил передбачує виплату бонусу в сумі \$1,000 вже по 2 роках добровільної військової служби, або право до утримання в школах на кошт уряду. По трьох роках служби бонус мав би становити \$1,500. Автори законопроекту з тої думки, що за такою зоаотою можна б дістати додатково 700,000 воюючих добровольців.

УЧИТЕЛІ НА СТРАЙКУ В ПРОВІДЕНІ, ШКОЛИ ЗАМКНЕНІ

Провіден, у стеїт Ровд Айленд. — Більше ніж половина учителюк і учителів тутешніх міських шкіл вийшла на страйк, щоб переперити своє домагання підвищення платні. Внаслідок того 60 шкіл, утримуваних містом, мусіли заперестати науку. Усіх учительських сил в місті є 1,200, усіх учнів в школах є 28,000, усіх пришколярів 67. Зпоміж учителів 250 вийшли на пікетування з табличками. Учителі є членами учительської юній, приналежної до Американської Федерації Праці.

В конгресі починають переслухання для зміни чартеру О. Д.

Вашингтон, 4 травня. — Комісія закордонних справ у палаті репрезентантів почала переслухання знавців і свідків для підготовки зміни чартеру Об'єднаних Держав. Коли б Росія не згодилася на зміну, тоді Злучені Держави мали б вийти з проєктом окремої міжнародної організації, без участі Росії. Перші шість свідків, усі члени палати репрезентантів, висловили думку, що теперішня Організація Об'єднаних Держав не є справжнім засобом для втримання миру і тому треба її змінити. Свідки обстоюють ухвалу конгресової резолюції з домаганням до президента Злучених Держав, щоб він постарався за скликання спеціального загального зібрання О. Д. для поправки чартеру. Поправка має усунути вето в О. Д. Коли б Росія не згодилася на поправку, тоді Америка мала б спробувати створити з оставшими 45 країнами новий міжнародний фронт з подавляючою військовою силою. — Коли комісія викінчить цю справу, тоді візьметься до переслухання над способами наладнання Палестинського питання, як це заявив передісний комісії Чарльз А. Ітон. — Конгресмен Карл Мундт заявив, що заходить необхідна потреба зміни організації О. Д. бо Росія має міжнародну комуністичну організацію для переведення в життя своїх цілей, а демократичні нації не мають повного міжнародного інструменту.

СОВЕТСЬКА БОРІТЬБА ПРОТИ МІЖНАРОДНОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5 травня. — Советська делегація в Комісії Людських Прав докладає всіх зусиль, щоб не допустити до підписання відповідної міжнародної конвенції, всіляко саботуючи підготовку працю Комісії. На вчорашньому засіданні советський представник знову видвинув своє домагання вписати клязую для „боротьби проти залишків нацизму і фашизму“, домагався додаткового висношення обов'язків громадянства до держави та заявив, що накреслений в Женеві план міжнародного статусу прав людини не задовольняє советський уряд.

Перемога британської концепції в О. Д. щодо Палестини

УХВАЛЕНО СТВОРИТИ ОКРЕМИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ „ТИМЧАСОВОГО РЕЖИМУ“ В ПАЛЕСТИНІ. Ще тільки Совети обстоюють справу поділу.

Лейк Соксес, Н. Й., 5 травня. — Політичний комітет Загального Зібрання О. Д. рішив вчора установити окремий підкомітет, що видвинув би та опрацював би пропозицію „для встановлення тимчасового режиму для Палестини“. Рішення, прийняте більшістю 33 голосів при 7 здержаннях, є тактичною перемогою британської концепції, щоб ООД залишили думку будьякої контролю в Палестині, признаючи та закріплюючи тільки вже доконані факти. В промовах ще тільки Советський Союз, Польща і Гватемала піддержували справу поділу Палестини. Протекторатна Рада ОД прийняла пропозицію іменувати незалежного міського комісара для Єрусалиму після закінчення британського мандату.

СВІТОВИЙ МИР ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЦЕРКОВ — ГОЛОСИТЬ ДОЛС.

Бостон. — Відповідальність за мир у світі паде на церкви, сказав американський делегат до Об'єднаних Держав на зібранні загальної ради Методистської Церкви, у якому між ін. брав участь теж китайський амбасадор до Злучених Держав, д-р К. Велингтон Коо. Міркування Долса такі: Треба писати до конгресменів, до редакцій газет, до чинників, які мають вплив на прилюдне життя, щоб вони перестали говорити про те, що війна з Росією є неминуха. Тоді Росія перестане боїтися війни з боку Америки, а сама не почне війни. Долс сказав, що комуністи є загорілі в своїм переконанні, що їм удасться зреформувати світ і насильством усунути такі суспільні лиха, які витворилися упродовж століть. Християнство від віків змагає до права суспільних недовігань і останніми часами багато вже на світі змінилось, а Росія при допомозі диктатури і насильства досі не досягнула майже жадної поправки відносин.

КОРОЛЬ АБДУЛАГ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ІНВАЗІЄЮ

Америка пропонує британцям відложити закінчення мандату. Лейк Соксес, Н. Й., 5 травня. — Вчора тут повідомлено, що король Транс-Йорданії, Абдулаг, звернувся листом до генерального секретаря ОД, Трігве Лі, повідомляючи його, що „все кричить за інтервенцією для припинення цієї м'ясорубки в Палестині“. Він рівночасно пропонує жидам арабське право громадянства, якщо вони погодяться мирно жити і працювати в одній державі“. Рівночасно тут виявлено, що Злучені Держави кількратно зверталися до британського уряду, щоб він відложив ще закінчення свого мандату в Палестині.

ЖИДІВСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ НЕ ХОЧУТЬ ІХАТИ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Лондон, 5 травня. — В останньому часі наставлення жидівських скитальників в Європі щодо вїзду до Палестини „драматично змінилось“. Певременно в останньому анкеті виказує, що 80% хоче іхати до Америки, вразно зазначаючи, що не хочуть іхати до Палестини. Першою причиною цієї зміни має бути хаос та непевна майбутність Палестини.

НОВИЯ ЖОРСТОКИЙ ГРАБУНОК СОВЕТСЬКИХ РАБІВ

Москва, 5 травня. (ЮП). — В Советському Союзі кремлівські диктатори наказали нову примусову „добровільну позичку“ в сумі — на американські гроші — 4,000,000,000 доларів „на відбудову“, очевидно нової советської воєнної машини та „світової революції“. Кремлівські агенти з наганами в руках ведуть нову „ударну кампанію“, щоб кожний робітник „позичив державі“ бодай свою особисту платню. Після недавньої девальюації рубля, що означала практично ограблення советських невольників з останньої копійки, яку вони серед холоду і голоду могли заощадити за свій невольничий труд, нова терористична „добровільна позичка“ означає дальшу нечувану експлуатацію та ще збільшення вже й так неміовірно великої нужди. Советський уряд жадаєв одномісячного панщини в найбільш критичних місяцях передновку.

БРИТАНІЯ НЕ ПІДЕ НА КОМПРОМІС ЗІ СОВЕТАМИ

МІНІСТЕР БЕВІН ПРО РІШУЧІСТЬ В БРИТАНСЬКІЙ ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ

Лондон, 5 травня. Британський секретар закордонних справ, Ернест Бевін, забираючи вчора слово в Палаті Громад на тему британської закордонної політики з цілою рішучістю заявив, що Британія в теперішньому політичному положенні не піде вже на жодні компроміси зі Советським Союзом, головню як іде про справу Німеччини. Щодо Палестини, Бевін потвердив повідомлення про британський військовий підкріплення в тій країні та заявив, що як довго ще триває там британський мандат, Британія не допустить ані до арабської, ані до жидівської агресії. Окреме вдвоє виявив британський міністер закордонних справ фактом політичної і господарської консолідації демократичних країн, вважаючи це за перший крок до відповідної політичної федерації європейських держав. Бевін обвинувачував Советський Союз та комуністів за теперішнє політичне напруження в світі та робив їх відповідальними за нову воєнну загрозу.

ГРЕЦІЯ КАРАЄ КОМУНІСТИЧНИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Шість вбивств міністра виконало 152 вироки смерті.

Атени, 5 травня. Після підсудного скритого вбивства міністра публічного ладу, що його доконав комуністичний вбивник минулої суботи, грецький уряд рішив вчора виконати всі вироки смерті, що їх видано на комуністів за важкі злочини від часів німецької окупації та які були завішені, або дожидали помилювання. В самих Атенах розстріляно вчора 24 большевиків. Інших мали розстріляти в інших містах. Грецький прем'єр заявив, що уряд не дасть себе залаяти підступними комуністичними злочинами.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОРАДНИКИ В СПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВІДБУДОВИ

Париж, 5 травня. Американські представники сьогодні вперше взяли офіційно активну участь в нарадах спеціалістів виконавчого комітету створеної недавно на базі Плану Маршала Організації Європейської Господарської Співпраці. Раніше вони брали участь тільки в ролі спостерігачів. Активна участь американських фахівців допоможе європейським країнам ще краще використати американську матеріальну допомогу, що теж належно оцінюється.

ЧЕХИ І ХОТЛІ БІ І БОЯТЬСЯ ВДЕРЖУВАТИ СТОСУНКИ ЗІ ЗАХОДОМ

Париж, 5 травня. Чехи, після довершення в їх країні комуністичного перевороту при допомозі та погрозях Советського Союзу, пробують всіляко знайти можливість для вдержання їх традиційних зв'язків зі Заходом, не наражуючи себе при цьому і на гнів Кремля. Це виявляється у вчорашній заяві чеського міністра торгівлі, що потвердив чеські заходи в справі навізання господарської співпраці та торговельних стосунків зі західними державами. В найближчому часі мали б початися вже торговельні переговори між Прагою і Парижем.

СОВЕТИ ПОРУШУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРДОН В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 5 травня. Американське Військове Управління в Німеччині вчора офіційно повідомило, що в останньому часі Совети та їх чеські сателіти щораз частіше допускаються порушувати американського кордону в Баварії. Советська і чеська прикордонні сторожі не респектують кордону, і вже по американському боці стріляють у втікачів.

375,065 НАЦІСТІВ ВІДПОВІДАЛИ ПЕРЕД СУДОМ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ

Берлін, 5 травня. Так звані денацифікаційні німецькі суди в американській зоні розглянули досі 375,065 справ приналежності до нацистської партії, 60% з яких засуджено. Для розгляду залишається ще приблизно 28,000, що теж вже будуть полагоджені протягом найближчих місяців.

БЕЗМИЛОСЕРДНИЙ ПРОСИТЬ МИЛОСЕРДІЯ

Данціг, 5 травня. Засуджений польський судом на смерть бувший гітлерівський „гавляйтер“ Альберт Форстер, що тисячі людей безмилосердно засудили на смерть, тепер сам просить помилування. Він звернувся теж до Папи, щоб інтервенував в його справі.

МИКОЛА ПЕТКОВ ВІДКРИВ БОЛЬШЕВИЦЬКУ „ЛАСКУ“

Париж, 5 травня. З достовірних джерел тепер виявляється, що підвищений болгарськими большевиками минулого вересня провідник аграрної партії Микола Петков в останній хвилині відкинув большевицьку пропозицію „ласки“. Йому пропонували, що його помилують, як він підпише відповідну заяву, але Петков відмовився, підозрюючи, що вони не тільки його повісять, але ще підступно хотіли б сплямити його пам'ять після смерті.

НОВА МАСОВА ЧИСТКА В РУМУНІ

Лондон, 5 травня. Румунські большевики почали нову масову „чистку“ в країні проти „ворогів народу“, хоча на це і не було жодної окремої причини. В околицях самого тільки Букарешту заарештовано понад 2,000 осіб, між ними визначних румунських ліберальних політиків. Арешти в країні продовжуються та охоплюють багато тисяч.

ЗААРЕШТОВАНО 50 ЖИДІВСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ

Франкфурт над Майном, Німеччина, 5 травня. Понад 650 американських воюючих зробили вчора трус в таборі жидівських скитальників у Віндшайн, конфіскуючи наркотики, закордонну валюту, газоліну та інші продукти, призначені на чорний ринок. Заарештовано 50 жидівських скитальників під закидом чорної торгівлі.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1883

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1132 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA: SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 One year \$7.00 \$3.75 Six months \$3.75 \$2.00 Three months \$2.00

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Address: "СВОВОДА," P. O. Box 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ПОЛЬЩА „З ВІЛЬНОМ І ЛЬВОВОМ“

В українській пресі на скартальщині подибуємо від якого часу чимало різних голосів на тему українського порозуміння. Про те саме пишеться час від часу теж і в українській та польській пресі в Америці. До певної міри це природно, бо ж ніхто в світі не веде такої політики, яка виключала б порозуміння чи згоду з противником. Однак це не треба розуміти як мову про згоду за всяку ціну, чи як дуріння себе порозумінням чи згодою в такому часі й в таких обставинах, коли годі брати ці речі під серйозну увагу, бо в противника немає ні охоти, ні доброї волі говорити про це щиро, чесно й розумно, а якраз так є з польськими політиками, чи взагалі з поляками. На це ми вже давали сотні прикладів, а тепер наведемо ще один.

Американсько-польські газети тепер переповнені гострими словами, зверненнями проти Вінстона Черчіля за те, що він наклепав у своїх спогадах поведінку поляків зглядом чехів. Черчил назвав Польщу „гисною“ за те, що вона кинулась в 1938 р. на Чехословаччину, коли її атакував Гітлер та загарабала Заолззя. Призначаючи полякам силу в терпінні та героїчські прикмети в часі війни, Черчил ужив одночасно для характеристики польського народу таких слів як „нікчемний“ і „шалений“.

Ми не займалися б ближче цю характеристику, як би не те, що ньюйоркський „Нови Свят“ з 29 квітня ц. р. боронить польський характер свідченням „народів, які Польща боронила, за якими обзивалася і які охороняла“; „Польща не має на сумлінно ані зради ані нікчемності у відношенні до інших людей і народів“, пише „Нови Свят“.

В тій самій газеті, яка так обороняє Польщу і поляків, друкується тепер правдивий, польський документ відношення поляків до українського народу. Масмо на думці повість Г. Сенкевича „Огніс і Мсчєм“, яку цей часопис тепер перекладає саме з тієї мислі, де ідеалізується зрадник і ката українського народу, князя Ярему Вишневецького, так доконче — як пише Сенкевич — потрібного „дикій країні й диким її жителям“. Себто, говорячи іншою мовою, „доконче потрібного“ Україні й вільному козацькому народові, що не хотіли бути рабом ворога, польської шляхти, наїзника і грабника української землі. Цей вільний нарід в Сенкевича — це „розбійники“, „гайдамаки“!

Як пригадуємо собі, майже так само називали виховані на Сенкевича поляки теж і в 1918 і 1919 роках тих українських борців, що пішли боронити зі зброєю Українську Державу. На Україну, що кривавилася в боротьбі з російсько-більшовицькою інвазією і сплинувала своїми жертвами польський похід на Європу, напала навіть і та польська армія, яка була узброєна Антантою для боротьби з більшовизмом. Таке загарабання Заолззя є прямо нічим у порівнянні до польського нападу на Україну, бо наслідки цього „шаленого“ польського кроку нині відчувас не тільки ціла Європа, але й світ, включно з Америкою. Та найгірше, що той самий „Нови Свят“ з 30 квітня ц. р. доносить з Лондону, що ген. Бур-Коморовскі, президент польської Ради Міністрів (на вигнанні) ще й тепер заявляє, що поляки борються далі не „за якусь частину Польщі“, але боромось за визволення цілої Польщі, включно з Вільном і Львовом“. Це вже голос не тільки польського політика старої дати і міністра, але теж і „підполіної Польщі“. Виходить, що як іде про відношення Польщі й поляків до України й українського народу, то все остало „по старому“. Нема отже з ким й до кого говорити.

За долю мандрівного робітника у світі

Проект Міжнародного Бюро Праці, що може облегшити теж і долю виїжджаючих у світ українських скитальців.

Міжнародне Бюро Праці в Женеві (Швейцарія) випрацювало начерк міжнародного договору — конвенції для стандартизації умовин, серед яких мав би працювати мандрівний робітник. Коли цей начерк буде прийнятий і ратифікований різними державами, тоді можна буде говорити про свого роду „робітничий інтернаціонал“, охороняючий мандрівного робітника, який покидає одну країну, шукаючи праці в другій.

Серед повоєнних відносин мільйони людей різних професій опинилися в різних країнах без засобів до життя і без даху над головою, а навіть і без вигляду на працю, за якою змушені шукати деінде, на чужих землях. Такими людьми є, між іншим, розміщені особи в Європі. Якраз тому ця справа дуже важна теж і для українських скитальців. Коли різні держави укладають плани для перевезу переміщених осіб і справа протягається в безконечність, то хай хоч наліз на можливість виходу з теперішнього положення підтримає цих бездомних людей на дусі до того часу, доки слова не переміняються у діла.

Ціллю згаданого міжнародної конвенції, підготовлюваною Міжнародним Бюро Праці, є скласти загальну хартію для управління відносин мандрівних робітників. Коли держави, які беруть участь у складенні начерку конвенції, її ратифікують, вони будуть об'язані підтримувати її постанови. Отже хартія матиме характер міжнародного договору.

Головні точки начерку хартії такі: мандрівний робітник має дістати опіку від часу свого виїзду з старого місця побуту аж до часу прибуття на нове місце праці й прожитку; його не сміють поневіряти в дорожні, ані вважати його непотрібним, а мають вважати його за людину рівновартну з людьми країни, до якої він їде; його мають трактувати так, як трактують свого робітника під час безробіття. Щоб знати, що мандрюючого робітника жде в новому краю, він має право дістати наперед повні інформації про робітничі права й відносини в новому краю. Коли він на підставі таких інформацій згодиться їхати до нової країни, тоді він має обов'язок до тих відносин приналежати.

Після довгих спорів дійшло вже до порозуміння в справі підготовки й вишколу мандрівного робітника до нової праці.

Там, де самий уряд через своїх представників переводить класифікацію робітників для своїх потреб, уряд відповідає безпосередньо. Якщо робітників набирають приватні агенції, уряд має мати нагляд над такими агенціями.

Щоб робітникам допомогти легше приналежити до відносин у новому краю, піднесено думку, щоб уряди країн, куди буде спрямована робітничая імміграція, почали негайно переводити класифікацію робітників під опікою Міжнародного Бюро Праці. Класифікація відноситься до вишколу робітника. Закри мандрівний робітник буде класифікований, він має піддати пробній роботі. Можуть теж зайти випадки, що нового робітника треба буде вишколити до праці серед нових відносин. Тому треба буде переводити ще окремі курси, а теж і „орієнтаційні курси“, тобто такі, які дають мандрівному робітникові спроможність пізнати спосіб життя в новому краю. До „орієнтації“ належить теж і мова нової країни.

До останньої війни не було масових переселень робітників з Європи до заморських країн, отже відносини налаштувалися односторонньо самим новим іммігрантом. Сьогодні цей рух є полонений з вичуження Європи і працюю та відносинами в заморських країнах. Ріде про те, щоб евакуувати теперішні табори біженців та перевести колонізацію незаселених просторів. Це така велика і складна проблема, що її треба управляти договірною між країнами, з якої виходить мандрівний робітник і країною, до якої він прибуває.

Для подібного налаштування цієї справи є встановлена Перманентна Переселенча Комісія, яка придумала Візирів Двосторонній Контракт як додаток до своїх загальних правил. Цим контрактом буде зв'язаний не лише уряд, який приймає мандрівних робітників, але теж і приватні агенції, які перебирають їх до себе на працю, а також такі міжнародні організації, як ІРО, чи його Підготовча Комісія, яка тепер стартається за перевіз скитальців до чужинних країн.

У склад Підготовчої Комісії ввійшли представники 27 країн і вони саме випрацювали начерк конвенції. Крім цього в праці цієї комісії беруть участь експерти з управи Міжнародного Бюро Праці й різні інтересовані міжнародні тіла якось Економічна Комісія Євро-

пи, Світова Організація Здорова й згадане ІРО.

Так як тепер стоять справи, мало є можливостей, щоб можна щось затягти перед згаданими міжнародними чинниками і різними спеціальними агенціями Об'єднаних Держав, які займаються долею мандрівних робітників та економічною й суспільною сторінкою цієї справи. На підставі спеціальної умови між секретаріатом Об'єднаних Держав і Міжнародним Бюро Праці складено точні умови, яких підтримується Перманентна Переселенча Комісія для підшукання праці.

Найближче засідання Перманентної Комісії улягнеться

Микола Чубатий.

„Одноголосно“ — теж і в Чехословаччині

Новий комуністичний уряд Чехословаччини переведе вибори до нового чеського союзу, так як було пляновано перед переворотом. Говорилися спершу, що новий уряд комуніста Готвальда пересуне вибори на осінь, щоб мати час розправитися з опозицією та бути певним, що нові вибори на одну офіційну лису, як це буває в комуністичних та фашистських державах, впадуть однодушно або з такою великою подавляючою більшістю (звичайно понад 90 відсотків), що „волю народу“ треба вважати майже однодушною заявою довіри для тоталітарного уряду. Та комуністичний уряд Готвальда показав надзвичайну техніку „розбивання голів“ опозиції, бо зумів впровадити одного місяця — від останньої декади березня — так основну протипозицію більшість чеських протикомуністичних партій, що не потребував відсудувати виборів аж до осені. Вже на першому засіданні парламенту по трагічній смерті Яна Масарика, міністра закордонних справ, показалося, що опозиція проти першого тоталітарного чеського уряду вже так як нема. Знаменита техніка змела опозицію демократичних партій протягом кількох днів. Згідно нечислених провідників трьох опозиційних партій, національних соціалістів, народної католицької партії та словацької демократичної партії, виарештували, одних без причини, а іншим закидаючи, що хотіли вийти за границю.

Ударили чеські комуністи по провідниках, так розбіглися рядовики. На першому засіданні чеського союзу з 300 послів явилось тільки 230 і всі вони одноголосно висказали своє довіря уряду, що прий-

має на початок 1949 р. У міжчасі начерк конвенції з різними до- рученнями буде вивчений до урядів держав, які беруть участь у конвенції для його провірки й нових сугестій. Коли будуть переведені поправки, тоді держави вишлють їх для кінцевого одобрення на загальній конференції Міжнародного Бюро Праці в 1949 р. для кінцевого одобрення.

Це, правда, довга дорога, однак, наскільки відомо, вже тепер поодинокі уряди прино- равляються до повище скла- денних точок і тому мандрівка робітників в нові країни має в практиці вже тепер охорону міжнародного права.

шов на руїнах чеської демо- кратії до влади.

Споміж рядовиків кожної опозиційної партії комуністи зуміли найти свою креатуру, яку зробили міністром статис- том у своїм уряді, який через це мав би мати характер ніби то коаліційного уряду. Управі формально ще існуючих партій теж перейшли в руки оп- ортуністів або комуністів.

Комуністам захопити владу найбільше допомогла чеська со- ціалістична партія, що ще кілька місяців тому показува- ла солом'яний запал опозиції, передаючи провід партії в руки протикомуністів. Тепер в часі кризи скоро повернуло все до старого і соціаліст Ферлігер відіграв не останню роль в посадженні комуністів на троні чехословацької респуб- ліки.

Де причина такої легкої та цілковитої перемоги комуні- стів в Чехії, в драмі Томи Масарика?

Поміж двома світовими вій- нами бодай в самій Чехії демо- кратія така була практикова- не. Не можна цього вповні ска- зати про словацьку частину республіки та про Карпатську Україну. Проте тепер і в Чехії демократія Томи Масарика показується кволою, неспосі- бною стати до боротьби за сво- боду чеського громадянина. Причини цього треба, як зда- ється, шукати в чеській жите- вий опортунізмі взагалі. Стало в чеського народу неначе зви- чаєм не боротися тоді, коли переважають сили роблять цю боротьбу безнадійною. Прак- тична житева сторона взяла верх над життєвим принципа- лізмом.

Чехи завжди змагали до вла- одної національної держави. Ав- стрії вони ненавиділи, а проте в австрійських парламентах чехи постійно належали до тих груп, які попирали австрій-

ський уряд та витягали кори- сти з тої тактики. Вони все займали покаяні пости у ві- денській уряді; чехів повно було на найвищих міністер- ських посадах.

В душі вони ненавиділи ав- стрійців, як воєк Швейк в ві- домій повісті Чапека. Неофі- ціально попирали собі з авс- трійського бюрократизму та мілітаризму, однак на зовні все були лояльними австрій- цями. Ментальність чехів в Австрії була протина хоч би до української. Український парламентарний клуб у Відні був один із найменше чисель- них, а вів постійно опозицію проти віденської влади за її попирає поляків в Галичині. В українській принципіальний підхід брав все перевагу над опортунізмом біжучого шо- денного життя. Це очевидно приносило українцям шкоду в щоденному житті, але вихову- вало їх ідейно. Такий підхід українця до політики непрак- тичний, але він засадничий та нагадує козацьку ідеологію боротися за „честь, за волю, за славу України“. Така полі- тика ратувала честь та славу народу, однак практично волі покищо не принесла.

Автор тих стрічок не хоче тим сказати, котрий політичний підхід кращий та в кінцевім результаті більше доцільний, а тільки стверджує факт, що спосіб життєвого конюнктур- ного опортунізму це вла- стивість чехів, а цей другий, життєво непрактичний, але сильніший ідеологічно, є влас- тивий спосіб політичного по- ступування українців.

Життєвий опортунізм чехів та принципіалізм українців по- казалися наглядно в часі на- передодні Другої Світової Війни. Чехи, нарід державний, по зу- би узброєний, власник могут- ної кузні зброї, заведений Ско- да в Пільзні, без одного ви- стрілу скапітулював перед Гіт- лером, віддаючи йому Чехію в протекторат без одної жертви в обороні республіки. Націо- нально менше свідомі й куль- турно відсталі карпатські у- країниці по героїчськи боронили своєї волі проти стократної переваги мадярів, за якими стояв ще й прихильний їм тоді всемогутній Гітлер.

Панування нацистів над Чеським Протекторатом відбу- валося без більшого спротиву збоку чеського народу. Лідці були винятковим явищем серед загального опортунізму. Чесь- кі фабрики працювали успіш- но в користь нацистичного о- купанта. Активна одверта бо- ротьба чеського народу ожилла доперва тоді, коли нацистична структура середньої Європи вже цілком валилася та була б завалилася і без чеського під- підля. Зате в Україні вибухає партизанська боротьба проти нацистів вже в році 1942, себто в часі найбільшої потуги на- цистів. Боротьба з такою си- лою видавалася безнадійною та була справді очайдуною. А проте вона вибухла і була ведена роками аж до наших часів проти двох найбільших потуг в Європі — проти наци- стичної Німеччини та СРСР.

Було багато сіл в Україні, зруйнованих до тла й з викор- дованим до щенту населенням, себто було багато українських Ліліц, тільки що світ про них ще й досі не знає, хоч бороть- ба за честь, за волю, за славу України далі ведеться, і далі коштує дуже багато.

Нема нині сумніву, що в на- ближаючих виборах прем'єр Готвальд відстане — в чехосло- вацьких „вільних виборах“ по- над 90 відсотків голосів, так, як колись відставав Глобус в поді- бний спосіб Гітлер, а тепер ді- стає їх Сталін. „Дотеперішня історія чехів теж є ворожить щоб опозиція наставляла і в будучині свою голову для ра- тування демократії Республі- ки Томи Масарика.

Чи ви вже амисли своїх дітей до у-

Н. Соколов? Коли ні, випиште сейчас!

ОБОРОНА

Степан Глад.

1)

„Хто готов за край, за волю, Скарсти голову свою. Той бувас, а і буде, Переможець у бою“.

О. Олесь.

Двадцятий рік...

На Україні мов у калейдоско- пі все мінялося, будуючи но- ві форми, прикрашені різни- ми кольорами й обатрені кро- в'ю українського народу.

Українські селяни не вірили тим чужим формам і непави- діли тих яскравих і рожевих кольорів.

Вони любили тільки колір своїх ланів під голубим не- бом, що хвилювали їхньою працею та були густо зроше- ні їхньою кров'ю, де високі могили завжди нагадували

тяжке й славне минуле їхніх дідів.

Івасеві тоді був десятий рік, але він вже бачив: бої, кров, пожежі й чув останні благан- ня конючих людей в огні.

Бачив голод, грабунки й купи безголових і змасакро- ваних трупів: чоловіків, жі- нок і молодих дівчат, що ма- ли непокірну українську ду- ду. Це була житева школа для Івася, яка гартувала його душу, а дитячий мозок за- ставляла надмірно працюва- ти, яким він намагався все це збагнути:

За що?

Чому?

Для чого?

За кого?

Ще й сонце не зійшло, а вже великий церковний дзвін, трюхавим ударом, спові- щав тривогу, що грізно на- лилася над селом.

Мужчини поспішно вийма- ють із схованок свою зброю, кладуть шматок хліба й ножа в торбу і біжать на раніш у- мовлене місце, а жінки, бла- гословивши своїх чоловіків і синів, лишають ще сплячих дітей, голодну худобу і теж ідуть слідком за ними.

Бав-бав-бав! Бав-бав-бав! — неслося над селом, кличучи не слухати благання й закли- ку до честі, до правди й волі, а до боротьби за їх.

Ідуть, ідуть, ідуть...

Ідуть старі і молоді. Ідуть жінки й дівчата.

Ідуть шляхом і навпро- тець, толочучи босими нога- ми росяну горідину.

У їх загорілих руках гріз- но виблискують, в проміннях

сходячого сонця, старано ви- машені гвинтівки; російські, австрійські й японські; мис- лівські рушніці та саморобні сапопали.

Багато йшло й без зброї і, немов соромлячись себе, тя- гли за собою вила, набиті на довгі держки. А он старень- кий дідуся, в тісно підпереза- ному кожусі, міцно тримаючи в своїй руці ціпа, дрібно зби- вав босими ногами куряву — спішнить, щоб не спізнитися.

Івась стояв на перелазі сво- го двору й з-захопленням са- мився на це військо, що зби- ралося за двором на витоні біля цвинтаря.

Знайомим махав руками і щось кричав... Кричав, бо са- мо виривалося із грудей, ви- ривалося окремими звуками, окремими словами, але тоді вони мабуть щось означали й були зрозумілими, бо старші йому привітно всміхалися і теж махали руками.

Старші чоловіки збиралися

окремими гуртками — про- щось радились і ділилися на- боями, а молоді не жартува- ли. — кругом їх стояли й при- слухалися, бо це ті, що по- три роки були в бою, нюха- ли японський і німецький по- рох та багато гіркої — не з наших, а чужих болот.

— Отаман Антін! — хтось гукнув і все замерло. Це не був переляк перед невелич- кою рямобою людиною, що й- шла з села, а це була велика лошана, віра й відданість тій людині, яку одноголосно самі обрали й на яку тепер по- кляли всією надією.

Замовкло все. Дзвін теж у- же не звав.

Тільки ворожі гримті ви- бухали по селі, що свідчили про намір ворог, та лунала команда сотників, що шку- вали людей.

Ті, що не мали зброї, теж несміливо стали в ряди й по- ставили перед собою вила.

Отаман Антін йшов спокій-

Працює для переселення студентів зо скитальщини

У щоденнику Нью Йорк Геральд Трибюн з 8 березня поміщена була обємиста стаття про працю ведену з Америки для переселення студентів-скитальників, які студіюють на славних університеті в Гайдельбергу, у Німеччині. Між такими, які вже дісталися до Злучених Держав, є згадані там країнка, Наталя Коваль, Воля перебуває в музичній консерваторії гайдельберзького університету курсу гри на фортепіано і в 17 році життя перед місяцем приїхала до Нью Йорку.

Тут стрінулася вона з Парком Джансоном і Вореном Голлом, які ведуть програму Вокс Поп в-ABC студії театру Річ і там, виступила, перед 700-головою публікою з двома музичними кусниками Шопена: „Скерцо“ й „Експроміту“ на велике вдовілля слухачів. Негайно після поїздки до міста Рачестер, і там перед дирекцією славної музичної консерваторії, Істмана відіграла ще раз „Щопенове „Скерцо“. Її коротка гра була вистарчалю, щоб дістати від управи цієї школи стипендію на дальші студії гри на фортепіано.

Хто перечитає оці успіхи 17-літньої української скитальниці, мимохіть скаже: Отже є Святій Миколай, який наділює, добрих дітей несподіваними, дарами.

Ролію св. Миколая в цьому випадку відіграв „Комітет Гайдельберзьких Студентів“, приміщений, у Нью Йорку під ч. 17 при Іст 87 вулиці, а його душею є Вільям Г. Суддут. Він дібрав собі до помічі банкового урядовця Нілса Тредсона і найшов прихильність у незнаного ширшій українській громаді великого прихильника українських змагань, сусіднього діяча, Роберта Дж. Калдвел. Тут не шкодить пригадати, що п. Калдвел, це політичний діяч,

ветеран, який як перший американський делегат до Федерації Товариств Ліги Націй на зборах у Відні в 1923 р. домагався призначення участі української делегації в цьому зборі. Вони разом перевезли дося яких 20 студентів-скитальників гайдельберзького університету на дальші студії в Америку.

Вільям Суддут під час діяльності УНПРА був назначений директором окремого студентського табору в Гайдельбергу в рр. 1945-46-47. Там зібралось яких 300 студентів різної віри й національності: естонців, жидів, латишів, литовців, поляків, росіян, українців. Як людина з великим серцем п. Суддут зацікавився кожним студентом чи студенткою окремо і прийшов до висновку, що їх варт переселити в Америку. Повернувшись до Нью Йорку, Суддут почав робити старання, щоб зацікавити впливових людей долею студентів. Він вишукує одиниць, які висилають афідевіти; спонукує організації до перевезу студентів через море; вишукує школи, які могли б прийняти їх на науку після прибуття в Америку; старається дістати для них стипендії („скалериш“) підчас науки; розвідується за відповідною працею на утримання під час науки; при допомозі студентів, які вже прибули до Нью-Йорку світу висилає пакки з харчами й одягом для оставших там в Європі.

Окрему акцію через згаданого п. Калдвел веде між конгресменами для приспівення сового імміграційного закону для допущення скитальників, при чому п. Калдвел видає власним коштом картки з світлинами студентів і сиріт. Між ними є світлина малого українського сиріт Петра, котрого п. Суддут найшов на скитальщині і перевіз до А-

Наталя Коваль, яка прибула недавно зі скитальщини, між Парком Джансоном (зліва) і Вореном Голлом з Вокс Поп.

мерики як „майбутнього американського громадянина“, і т.п. Різні наукові установи відзиваються на заклики п. Суддута, а студенти деяких університетів потворили комітети для придбання 5-10-15 стипендій на оплату науки новоприбуваючим своїм товаришами з Європи.

Справжньою чоловічою діяльністю п. Суддута можна пізнати з прегарної публікації, виданої у формі альбому під заг. UNKRA STUDENTS, НЕЙДІВЕРБ, в якій поміщені численні світлинки й картини діяльності гайдельберзьких студентів. Між ними повно згадок і світлин українських студентів-скитальників, є між

ними й прегарна картина українського хору „Бандура“ складеного з 32 членів. Світлина знята в авлі університету Гайдельбергу.

Можливе, що праця п. Суддута це лише грудка, яка викликає лавину в Альпах. Акцією його зацікавлення ширший гурт і постарався за фільм під заг. „Людина, що має перед собою справу“. У фільмі буде багато картин з життя українських студентів на скитальщині. Фільм має спонсоризувати бідо п. Суддута: Справдити до Америки як найбільше студентів з Європи — а між ними й обздолених наших братів — українців.

Поміч населенню Європи через Плян Маршала

Плян Маршала для відбудови Європи є фактично продовженням американської допомоги європейським країнам, але з ширшим, далекосяглим завданням. Донедавна ця допомога давалася в міру того, як виникала потреба, як виникали економічні кризи, то в одній, то в другій країні. Та допомога давала так-би мовити хвиливу поміч. Плян Маршала має на меті відбудову економічного життя країн західної Європи, допомогти їм стати на власні ноги. Тим пляном охоплено 16 країн.

Хоч Плян Маршала ставить своєю ціллю не хвиливу допомогу, а відбудову економічного життя Європи, проте населення західно-європейських країн скоро відчув безпосередні користи тої акції — матиме більше їжі, більше одягу, помешкань. Речі найбільш потрібні в щоденній житті є першими на черзі, що мають покласти до тих країн, Пол Г. Гофман — недавно призначений адміністратор для переведення Пляну Маршала — заявив, що він дозволить закупку речей першої необхідності на суму \$21,000,000 для таких країн: Італії, Франції, Греції, Австрії та Голландії.

Експорт речей першої потреби до згаданих, як і до інших країн охоплених Пляном Маршала, має на меті піднесення життєвого рівня населення західної Європи. Коли люди матимуть більше поживи, більше одягу, ліпші помешкання, вони зможуть дати більше праці, працювати з більшою охотою над економічною відбудовою своїх країн.

Сьогодні населення 16 країн, що є об'єкти Пляну Маршала, має денно на одну особу поживи вартістю 2,250 калорій, тоді як в Злучених Державах на одну особу припадає пересічно 3,350.

Злучені Держави мають фінансувати постачання зерна для Європи, як з цієї країни, так і з інших країн Західної

Європи. А також товщів, рослинної олії, цукру, мяса, молочарських виробів, сушених овочів, яєць, рибу, кави. Це є частина пляну відбудови — збільшити запаси харчевих продуктів в Європі, аби усянути загрозу голоду в часі, коли країни намагаються поширити своє власне сільськогосподарське виробництво — також завдяки американській допомозі.

Европейські ткацькі фабрики мають діставати зі Злучених Держав бавовну для виробу матерії. Пляну довгих років, коли люди доношували те, що мали ще зперед війни, населення зможе ліпше одягнутися. Буде до певної міри поліпшена справа помешкань. Згідно з пляном, Злучені Держави фінансуватимуть закупку лісового матеріалу та вугілля. (Частина вугілля з цієї країни має бути для фабрик, що виробляють сталеві, залізні, шкляні та інші речі, потрібні для будівництва.)

Згідно приблизним підрахункам, майже дві третини з \$5,300,000,000, ухвалених Конгресом на перший рік відбудови, має бути вжито на харчеві продукти, текстильні вироби, будівництво домів, а також на штучне угноєння. Решта призначається на довго-термінову відбудову.

Особливу увагу звернено на речі негайної потреби з тих міркувань, що в деяких країнах західної Європи можуть скінчитися незабаром всі запаси, всі засоби і вони не зможуть платити за імпорт, не зможуть нічого вивозити. Внаслідок того в деяких країнах може ще більше впасти життєвий рівень населення, що безперечно підірве здоров'я людей. Тому припускають, що видатки будуть менші, коли в першу чергу посылати речі негайної потреби. В міру того, як буде зростати виробництво в дотичних країнах, як буде все більше задовольняти потреби свого населення, все меншою буде потреба привозити ті речі зі Злучених Держав.

Загальна Рада.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

„ШКІДЛИВА ПИСАНИНА ПІД МАРКОЮ НАУКОВОЇ РОБОТИ“.

Востанньому числі київської „Літературної газети“ надруковано статтю Мишури п. п. „Шкідлива писанина під маркою наукової роботи“. В ній піддано гострій критиці діяльність та працю „Інституту фольклору й етнографії УАН“. Автор лає працівників за те, що вони забули, що наука й література не можуть бути берпартійними.

Далі газета містить рецензію на новий твір Вадима Собка „Далекі фронти“, надрукований в 2-ім та 3-ім ч.ч. журн. „Вітчизна“. Критика прийнята твір Собка в загальному позитивно, хоч і закидає йому різні ідеологічні недомогання.

Півкулі. А також товщів, рослинної олії, цукру, мяса, молочарських виробів, сушених овочів, яєць, рибу, кави. Це є частина пляну відбудови — збільшити запаси харчевих продуктів в Європі, аби усянути загрозу голоду в часі, коли країни намагаються поширити своє власне сільськогосподарське виробництво — також завдяки американській допомозі.

Европейські ткацькі фабрики мають діставати зі Злучених Держав бавовну для виробу матерії. Пляну довгих років, коли люди доношували те, що мали ще зперед війни, населення зможе ліпше одягнутися. Буде до певної міри поліпшена справа помешкань. Згідно з пляном, Злучені Держави фінансуватимуть закупку лісового матеріалу та вугілля. (Частина вугілля з цієї країни має бути для фабрик, що виробляють сталеві, залізні, шкляні та інші речі, потрібні для будівництва.)

Згідно приблизним підрахункам, майже дві третини з \$5,300,000,000, ухвалених Конгресом на перший рік відбудови, має бути вжито на харчеві продукти, текстильні вироби, будівництво домів, а також на штучне угноєння. Решта призначається на довго-термінову відбудову.

Особливу увагу звернено на речі негайної потреби з тих міркувань, що в деяких країнах західної Європи можуть скінчитися незабаром всі запаси, всі засоби і вони не зможуть платити за імпорт, не зможуть нічого вивозити. Внаслідок того в деяких країнах може ще більше впасти життєвий рівень населення, що безперечно підірве здоров'я людей. Тому припускають, що видатки будуть менші, коли в першу чергу посылати речі негайної потреби. В міру того, як буде зростати виробництво в дотичних країнах, як буде все більше задовольняти потреби свого населення, все меншою буде потреба привозити ті речі зі Злучених Держав.

Загальна Рада.

тивно, хоч і закидає йому різні ідеологічні недомогання.

Натомість недавно позитивно прийнятий роман Коппеленка „Лейтенант“ діждався дуже гострої критики за те, що автор не потрапив поєднати мрії та ідей советських горожан з реальним життям. Внаслідок цього в творі позначається „психологічне роздвоєння“. Автор, за словами критика, змальовує советських горожан „відірваними від соціалістично-колективного життя“. Отже, твір не зовсім „правдивий“. Просто кажучи — Коппеленко відважився змальовувати життя советських горожан бодай трохи подібним до такого, яким воно в дійсності є — без пропагандивної олівки.

НЕМА ЛАДУ В КОЛГОСПАХ.

Київ. — Хрущов скритикував у своїй промові, виголошеній на з'їзді передовиків сільського господарства в Києві, роботу колгоспів. За його словами по колгоспах зменшилося поголів'я худоби, колгоспники не дбають про господарський реманент і не виконують колгоспного пляну. По колгоспах сидить

чимало дармоїдів, що нічого не роблять.

УАН ВИДАЄ ІСТОРІЮ РОСІЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

Інститут для справ мистецтва Української Академії Наук випускає друком історію російського мистецтва. Вже вийшов перший том, об'ємом в 55 аркушів, в якому обговорено історію мистецтва Київської Русі та сумежних князівств. Цілий твір матиме 8 томів.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ

Отрим справляємо друкарську похибку, що її зроблено в місячному фінансовому звіті У. Н. Союзу за березень ц.р., проголошеному в ч. 98 „Свободи“. Це є звіт за березень, а не лютий, як проголошено. Адміністрація „Свободи“.

НАД ОЗЕРОМ

Оповідання з американського життя написав С. КОТИК

Сторін 109. — Ціна 75 ц.

Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

УВАГА! РАЧЕСТЕР, Н. Й. УВАГА!

ПАРОХІЯ СВ. ІОСАФАТА В РАЧЕСТЕР
власнотує в ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ

СВЯЧЕНЕ

В НЕДІЛЮ, 9. ТРАВНЯ (MAY 9, 1948)

І так само зараз відбудеться
MOTHER'S DAY і КОНЦЕРТ

де Високопреподобні Сестри приготували шкільних дітей на той день. — Просимо українську громаду прийти на Свячене і Концерт, де всі будуть вдоволені. Початок в годині 5. пополуночі. (Р. М.) Парохіальний Комітет.

УВАГА! БРУКЛІН, Н. Й. і ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДІМ
216-218 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
подає до загального відома, що

В НЕДІЛЮ, 9. ТРАВНЯ (MAY 9, 1948)

власнотує

СВЯТО МАТЕРІ і СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ

Початок у 1. годині зполудня. — Вступ \$2.50.
Шановні Громадяни! Як кожного так і цього року зійдемося громадою на відзначення наших матерей за тії труді, які вони потрудили для нас на протязі минулого року. Тому бодай раз візьмемо їх на увагу. З нагоди Великодні відбудемо рідночасно наше традиційне „Спільне Свячене“ як одна родина. — За загальне погодження гостей ринуть Комітет.

УВАГА! — НЬЮ ЙОРК, Н. Й. і ОКОЛИЦЯ!

ТОВ. ЖИДАЧІВ, ВІД. 393 У.Н.С. і ВІДІЛІ 10 О.Д.В.У.
власнотує

Весняний БАЛЬ

В СУБОТУ, 8. ТРАВНЯ (MAY 8, 1948)
at Lennox Assembly Hall,
252-254 East 2nd St., New York City
Орхестра першої класи.

Початок 8:30 Р. М. Вступ 75 центів.
Чистий дохід призначений на українських скитальників в Європі. Просимо всіх українських людей на цей Баль. — За добру забаву ринуть Комітет.

УВАГА! — ВІДІЛІ У. Н. СОЮЗУ ОКРУЖІ МЕКАДУ, ПА!

Повідомляємо відділи: 1, 2, 7, 9, 28, 31, 78, 85, 90, 98, 164, 186, 201, 228, 231, 242, 265, 305, 314, 333, 357, 365, 382, 426 і 429, що

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

відділових урядників: предсідників, секретарів, касерів, делегатів 21. конвенції і членів Союзу та й нечленів відбудуться

В НЕДІЛЮ, 23. ТРАВНЯ (MAY 23, 1948)

Збори зачнуться точно в 2. годині пополудні
в ST. NICHOLAS UKRAINIAN CHURCH HALL
ON NORTH MORRIS ST., ST. CLAIR, PA.

Просимо всіх відділових урядників подбати, щоб їх відділи були заступлені на тих окружних зборах. Союз мусить бути збільшений до 50,000 членів, як також наша округа не повинна убувати в членстві, але має збільшитися. Отже над тою справою нам треба добре застановитися, а є також інші важні справи, що їх треба обговорити.

Ще раз пригадуємо Вам, Панове Відділові Урядники і Делегати 21. конвенції, що Ви всі, беручи уряд, прирекли працювати для розвою Ваших відділів і У. Н. Союзу. Тому подбайте, щоб Ваш відділ був вповні заступлений на згаданих зборах.

Дмитро Канітула, окр. предс.
Онуфрій Костюк, кас. Іван Чепя, секр.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ФІРМИ СТАСЮКА

І. Стасюк
124
Перша Евения Нью-Йорк 3.
(між вулицями 7.а і 8.а)

З причини перерібки машинерії холоділень (Refrigerator Coolers) Фірма Стасюка мусить їх опорожнити з товару в продовж трьох тижнів.

З тої нагоди Фірма Стасюка випродує великий засіб кенових шинок (Canned Hams) по цінах найнижчих не тільки в Нью Йорку і околиці, але і в інших стейтах.

Випродаж триватиме через два тижні.
Слідить за оголошенням у „Свободі“ дня 12. травня ц.р.

ВАЖНЕ! Шинки в кенах можна перетримувати довший час.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Оцінка праці української громади.

Коли приглянемося ближче праці поодиноких українських громад, то завважимо, що кожна з них працює на різних ділянках відповідно до своїх сил. Тому то в деяких громадах є більша активність, а в інших менша. Коли є більше народних працівників, тоді й більша праця.

Українська спільнота міста Клівленда, напружує свої сили, аби не остатись позаду. Провіривши загально-працю громади, без сумніву можна ствердити, що клівлендська громада, стоїть на рівні з другими громадами, а в деяких її переважає. Щоб належно оцінити працю і здобутки громади, поспробуємо зробити маленьку аналіз.

Є тут дві церковні парафії, католицька і православна, обидві дуже добре зорганізовані. При католицькій заведено дитячу школу — з цілоденною наукою. Кожна окрема має свою власну літню прогулку до школи до закінчення. Є два гарні збудовані Українські Народні Доми, є фінансова інституція, (Банк) з капіталом близько три мільйони доларів. Ще є інші бізнесові заведення (кооперативи), а про їх жертовність для української справи, не пошкодують би більше писати. З тих двох парафій та п'ятого членства У. Н. Союзу, і всіх інших існуючих національних організацій та бізнесових заведень, створено одну сильну центральну організацію під назвою Українські Злучені Організації міста Клівленда.

Від ряду літ У. Н. Союзу ведуть провід в громаді. При допомозі українського місцевого й по-замісцевого громадянства та українських допомогівих організацій, (як У. Н. С. і У. Р. С.) довершено й знаменито ліквідовано, Культурний Город. Культурний Город знаходиться в дуже гарній обстановці. Уряд міста Клівленда призначив на це один парк, розділив на парцели і видав тим етнографічним групам, що бажали використати і окрасити його своєю народною культурою.

Щоби належно зрозуміти і оцінити це все, уряд У. Н. Союзу взяв всіх тих українців, що літню вакаційною порою переїздили через місто Клівленд не оминувши нагоди на відвідини Українського Культурного Городу. Там знаходяться найдорожчі народні святочні. Побачите дорогі бронзові статуї, українських борців і будителів, української нації, а це статуї Володимира Великого, Шевченка, Франка, Хмель-

ницького, та історика М. Грушевського. Особисто може дехто з читачів сумніватися, мати свої переконання і не доцінювати належно цієї культурної вартості з огляду на це, що не в кожній українській громаді можна це досягнути. Та ми віримо, що сумнів розвіється, як хто побачить план, загальний вигляд, чар та красу Українського Культурного Городу.

В. Волянський,
член У. Н. Союзу.

ДІТРОЙТ, МІШІ.

Українська участь в „Дітройт Ньюс Травел Шоу“.

Цьогорічна вистава „Дітройт Ньюс Травел Шоу“, улаштована в Дітройт Конвеншен-Гол в дні 31. березня — 4 квітня привабила увагу глядачів не лише участю приватних підприємств, але й різних етнічних груп, які улаштували „Міжнародне Село“ — „Інтернешнел Виледж“. На виставі було 24 кіосків з різноманітними національними експонатами. Виставу відвідало цього року біля 50,000 людей. Найбільш популярною серед етнічних будок Міжнародного Села була українська. Український кіоск мав славу колекцію народного мистецтва, історичних пам'яток і домашніх предметів.

Експонати прислали в першу чергу панство Кочани, з Дітройта, Іл., а пані Кочан сама приїхала на цю виставку, як одна з організаторок українського відділу. Крім них багато інших українських родин відступили свої збірки і предмети. Шоденник „Дітройт Ньюс“ признав, що український відділ був найкращим.

Український Відділ був зорганізований Українсько-Американською Федерацією Стейтс-Мінішен, а безпосередню працю зайняли відділи Союзу Українок Америки, Українського Золотого Хреста й товариства „Просвіта“. Особисто найбільше праці поклала голова філії Союзу Українок, Ірина Козаченко.

Хто лише спинився коло українського завіска, не міг надивуватися красі виставлених предметів. Глядачі діставали відповідні пояснення усно, а крім цього й роздавали в англійській мові брошурку під заг. „Юкрейн, немезіс оф Рош“, до якої була додана мапа України. Брошушка була зладжена головою Федерації адв. Іваном Панчуком і видана в 5,000 примірниках накладом У. А. Федерації. Вона дуже багато спричинилася до зпопулярного української справи, бо в брошурці була обговорена українська справа як найбільш актуальна серед теперішньої війни нерів.

Крім предметів, виставлених в Українському Відділі місцева українська громада постаралася за виступ з українськими

УКРАЇНСЬКІ УЧАСНИКИ „ДІТРОЙТ НЬОЗ ТРАВЕЛ ШОВ“
Зліва направо: п-ні А. Нуніген, п-ні Олена Козаченко-Бугай, п. Е. Скринник, п-ні І. Попович, п. Д. Проценко, п-на М. Попович, п. Гриць Кузь, п-на М. Цар.

піснями й танцями. Група українських гуцулів, що їх названо „Юкрейніан Гайлендерс“ виступила з своєю гуцульською музикою з музичними інструментами з Карпатських гір. В суботу ввечір танцюристи з товариства „Боян“ виступили з українськими танцями і дістали найбільші признання. Маленька Петруся Марчітак оплесків танець-сольо „Козачок Подільський“. Люди казали, що вона присвоїла собі успіх цілого вечора своїм виступом.

У неділю пополудні явилася в українській будці група музикантів в гуцульській пош. Оця музична „банда“ складалася з тещин, сопілки і цимбалів. Організатором був „Гуцуль“ Гриць В. Кузь, а йому допомагали Ілля Скринник і Дмитро Проценко. Своєю артистичною грою навіть на таких примітивних інструментах вони були атракцією пополудневої вистави. Як лише вийшли на сцену, то їх появу передано по телевізії й радіо.

Вечером у неділю дівочий хор „а капеля“ під управою знаної в Дітройті української диригентки Стефанії Андрусь-вич відіграв прегарно кілька українських пісень на загальній вдовілі. Цей хор ніколи не відмовляв своєї участі в людських виступах і тому має велику симпатію серед української громади. Як згадано, покровитель виставки, шоденник „Дітройт Ньюс“ не жалував похвал Українському Відділу. Українська будка була перша при вході на залу, а це теж давало спомогу учасникам відразу звернути увагу на українські цінності. Коли у часті у виставі принесла велику користь українській справі, то подяка в першу чергу належить тим українським жінкам і чоловікам, що особисто не жалували труду від початку до кінця. Крім згаданих по імені одиниць, було ще багато

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ІОНГСТАВН, О. — Бр. св. Івана Христителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в своїй власній галі, 914 Франклін Еле., точно в годині 3. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. — За уряд: І. Бріць, предс.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Бр. св. Василя Великого, від. 364, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 2.30 пополудні, в Укр. Домі, 3161 Е. 99. вул. Просимо всіх членів прийти на збори на час, бо є важні справи до вирішення, між ін. справа юншої нашої Братства. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо цікаві справи. — За уряд: М. Залерський, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Союзу, від. 336, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до подання. — Г. Степанек, предс.; І. Кісіля, секр.-кас.; Т. Кальчук, секр.

ДІТРОЙТ, МІШІ. — Тов. У. Н. Союзу від. 292, подає до відома всім членам, що платять свої вкладки місячно, що така збірка буде в неділю, 9. травня, в годині 2. пополудні, в галі У. Н. Дому, 4655 Мартін ул., тому просимо прийти на час справу полатити. Є члени, котрі чомусь все зволікають з платенням вкладок. — І. Форіс, предс.; П. Кісел, секр.; І. Андрусьвич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШІ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні, в Укр.-Америк. Осередку, 2965 Карпендер ул. Просимо членів о прийнятті на збори. Рівнож просимо членів старатися принести нових членів на збори, або повідомити секретаря про своїх знайомих, що ще не членами У. Н. Союзу. Наш відділ не не сповни свого обов'язку і не вповини наложити коти нових членів. — П. Андрусьвич, секр.

не названих, однак їх праця йшла на користь загальної справи не менше, як і тих, що їх імена згадані. Честь їм усім. При цій нагоді хіба не шкодить ще згадати, що українські жіночі організації під іменем У. А. Федерації збирали на користь Американського Червоного Хреста під час кампанії суму \$586.75.

Михайло Гузиляк,
секретар У. А. Ф. М.

НАМТРАСК, МІШІ. — Monthly meeting of Markian Shashkevich Lodge 94 will be held on Sunday, May 9, at the Ukrainian Democratic Club, 2376 Grayling St., at 1:30 P. M. Members are urged to attend. — T. Sudomir, Rec. Sec'y.

РАЧЕСТЕР, Н. П. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1.30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитися на збори та вирішити свої вкладки і належності. Справа бувиного касіяра також буде взята під рішення і має бути макінена. Просимо членів виплатити своїх аїлів і витуків та пригласити членів, щоб могли доповнити свою кноту до кінця червня. — За уряд: М. Воронхей, Лиско, Дмитрів.

РАЧЕСТЕР, Н. П. — Сестр. Родж. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. травня, в галі церковній, в годині 7. тоно. Просимо членів явитися на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення. Просимо принести нових членів на збори. — За уряд: Геруля, предс.; Гришак, кас.; Хомак, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 9. травня, зарп по Ст. Божій, у галі церковній. Просимо членів прийти на збори, бо маємо важні справи до рішення. Довгуючі члени повинні заплатити свої догги. — За уряд: В. Голдина, предс.; Я. Романюк, кас.; М. Ренд, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 2. пополудні, в галі парохіальній, 45-47 Говл Еле., Пасік. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до подання. Довгуючі члени повинні прийти і вирішити свої належності. — І. Живинський, пр.; І. Ясків, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 9. травня, в домі Лисого, — І. Шегіра, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лисий, секр.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД, ОГАЙО, І ОКОЛИЦІ!

ПОЖИЧКИ на купно, будову, або поправки,
ВАШОГО ДОМУ.

Малі місячні сплати. — Малий процент.

Питайте нас насамперед.

THE UKRAINIAN SAVINGS Co.
CLEVELAND, OHIO

Prospect 3627

2190 Professor St.

Member Federal Savings & Loan Insurance Corp.

СИРАКОЗ, Н. П. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час. — А. Яворський, рек. секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Христителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 9. травня, зарп по Ст. Божій, у галі церковній. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Кравчук, секр.

НЬО ЙОРК, Н. П. — Збори 204. відбудуться в суботу, 8-го травня, в год. 8.15 ввечір. Всі члени обов'язково мусять бути припини й вирішити вкладки. Тут я зазначую, що Ви члени, котрі віддавали на відпочинок на літвище, заплатити вкладки за той час збори, а далі просимо прийняти до відома, що збори відбудуться в другу суботу кожного місяця. В інші суботи місяця є тільки збірка вкладок. Всі урядники відбудуться члени повинні до тих постанов по ставитися прихильно. — М. Банз-нак, секр.

НЬО ЙОРК, Н. П. — Укр. Зап. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. травня, в годині 8. ввечір, в церковній галі при 7. вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до подання. — І. Серединський, рек. секр.

НЬО ЙОРК, Н. П. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 8. травня, в церковній галі, 28 іст 7. вул., точно в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів і членів прийти на ці збори, бо є важні справи до подання. Довгуючі члени повинні вирішити свої вкладки. — За уряд: В. Павліс, предс.; І. Левкович, кас.; П. Кучма, фін. секр.; С. Левко, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШІ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні, в саті У. Н. Дому при Мартін ул. Довгуючі члени повинні прийти на час, бо пізніше сля буде йнята. — За уряд: М. Присташ, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. квітня 1948 р. помер у 76. році життя
МІХАЙЛО ШАЛАМЕЯ,

член Бр. св. Арх. Михайла, від. 218 У. Н. Союзу в Бейон, Н. Дж. Похідний приступив до Союзу в 1910 році. Походив з села Бель, пов. Сокаль, Зах. Україна. Походив у слугу жінку Антоніну, два сини і дві дочки та 4 внуки. Похорон відбувся 13. квітня з дому жінки при участі кривних і знайомих до мкр. катол. церкви, а відтак на цвинтар св. Хреста в Норт Арлінгтон, В. Р. П. А. Бірнч, екр.

Дня 24. квітня 1948 року помер у 63. році життя
СТЕФАН КРАЙНИК,

довгочасний член і касієр Бр. св. Володимира, від. 105 У. Н. Союзу в Найтаві, Філадельфія, Па. Гойкий походив із села Гузеля, пов. Лиско, Зах. Україна. Був гарної спокійної вдачі, брав живу участь в народній громадській праці, складав жертви на народні і культурні цілі, Поширив у смутку три дочки: Ольгу замужу Іллі, Марію і Стефанію та сина Стефанія. Всі діти є членами У. Н. Союзу. Похорон відбувся у вісторок, 27. квітня, з похоронного заведення до церкви св. Володимира. — Урядники і члени взяли численну участь у похороні заслуженого члена і урядника. — В. Р. П. С. Слободян, секр.

ПОШУКУВАННЯ
Пошукує брати ЙОСИФА СЕМЕНІКА, котрий має перебувати в Нью Йорку від 1911 або 1910 року. Походить з міста Отиш, пов. Товмач, Зах. Україна. Там оженився з Юстеною Любчак такою родом з Отиші. Писати:
MARY (Semenyk) ZAYCZERSKA
P. O. Prosperity, Alta., Canada.
ПОШУКУЮТЬ: Рідних і знайомих із Сколошева-Радимино, пов. Ярослав. Пошукує:
SAWKA EUGENIA
13a Bayouth
Ukr. Camp, Leopold Kasarne XI/22
U. S. Zone, Germany.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ
PROMINENT
WINDOW CLEANING BUSINESS
presently employing two men and in operation for twenty five years FOR SALE. Within forty miles of Boston, Mass. Owner retiring.
J. B. c/o SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

Д. ЗАХАРЧУК
„АРТИСТ МАЛЯР“
Малюю ЦЕРКВИ, ОБРАЗИ,
ПОРТРЕТИ, СЦЕНЕРИ,
Около 70 церков і сотки образів
сидять самі за себе.
D. ZAHARCHUK
P. O. Box 67, Northampton, Pa.
Phone 2810.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
601 SPRINGFIELD AVE.
NEWARK
and IRVINGTON, N. J.
Estate 4-6666
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗБІГАТО
Зв'язки ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми улаштуємо пре-
красний ЦІЛІЙ
ПОХОРОН за
в випадку смутку в родині клієнта.

KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-6646
— or —
UKRAINSKYI POHREBNIK
66 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Blagov 3-6762
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО
UKRAINSKYI POHREBNIK
заряджує погребам, по \$150
і так тощо —
ОБСЛУГА НАРКАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ПРЕМА
UKRAINSKYI POHREBNIK
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В БРОК, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦІ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MEltrose 5-9577

КАЗКИ І БАЙКИ

БАЙКИ КРИЛОВА — 20 ц.
НАШІ КАЗКИ — 20 ц.
КАЗКИ БРАТІВ ГРИММІВ — 20 ц.
КАЗКИ ПРО ЦИГАНІВ — 10 ц.
РУСАЛКА І інші казки братів Гриммів — 20 ц.
СУМНА КАЗКА І інші оповідання — 10 ц.
СПІВМОВКИ РУДАНСЬКОГО — 20 ц.
СЕРПЕ НЕ НАВЧИТИ І інші оповідання — 10 ц.
Усі ці казки й байки разом лише \$1.00.

Замовлення враз з належністю
слати до:

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

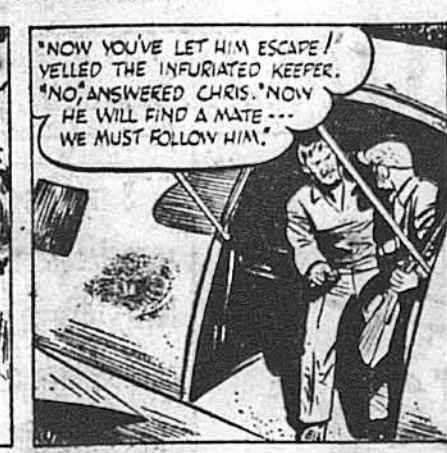
З Канади належить платити тільки
американський валюту.

Коли Кринч уже прицілювся на втікаючого горилу, Крис ударив його по руці і він схибив.

В наступній хвилині Кунгу вже найшовся у своїм улюбленім лісі.

„Ти дав йому втечи!“ закричав розлючений сторож. „Не так!“ — сказав Крис. „Він тепер найде собі самицю... а ми маємо слідкувати за ним!“

Однак понурих Кринч, памятаючи на нагороду, обіцяну йому за кожну нову звірину, яку він потайки зловить, склав свої тайні плани.